

SPĀRU (ODONATA) DIENVIDU SUGU IZPLATĪBA LATVIJĀ UN BLAKUS TERITORIJĀS

Mārtiņš Kalniņš

University of Latvia, Faculty of Biology

Address: Kronvalda bulv. 4, LV 1586, Rīga, Latvia

e-mail: martins.kalnins@daba.gov.lv

Laika posmā no 18. gs. otrās puses līdz 2010. gadam ir veikti pētījumi par spārēm (Odonata) Latvijas teritorijā. Pēdējo 20 gadu laikā Latvijas faunā ir konstatētas vairākas jaunas spāru sugas (Kalniņš 2009). Līdzīgas faunas sastāva izmaiņas tendences konstatētas arī citur Eiropā. Bieži tas tiek saistīts ar klimatu un tā izmaiņām (Termaat et al. 2010). Šī darba mērķis ir apkopot publicēto un nepublicēto informāciju par Latvijas un blakus teritoriju spāru faunas izmaiņām pēdējo 20 gadu laikā un iespējamām faunas izmaiņām nākotnē.

Pētījuma rezultātā ir konstatēts, ka 19 spāru sugām (*Lestes barbarus*, *Lestes viridis*, *Sympetma fusca*, *Coenagrion ornatum*, *Erythromma viridulum*, *Aeshna affinis*, *Aeshna crenata*, *Aeshna serrata*, *Anax parthenope*, *Anax ephippiger*, *Orthetrum albistylum*, *Orthetrum coerulescens*, *Orthetrum brunneum*, *Sympetrum depressiusculum*, *Sympetrum fonscolumbii*, *Sympetrum meridionale*, *Sympetrum erotica*, *Sympetrum pedemontanum*, *Crocothemis erythraea*) izplatības areālu vai atsevišķo atradņu robežas ir relatīvi tuvas (50-500 km) Latvijas teritorijai vai par kurām ir zināms, ka tās strauji izplatās ziemeļu virzienā. No tām piecas spāru sugas (*L.barbarus*, *S.fusca*, *A.serrata*, *O.coerulescens*, *S.pedemontanum*) ir minētas literatūrā, kā Latvijai iespējamās sugas. Bet piecas (*A.crenata*, *A.parthenope*, *A.ephippiger*, *O.brunneum*, *S.pedemontanum*) no sarakstā iekļautajām sugām pēdējo 20 gadu laikā bija pirmoreiz konstatētas Latvijā. Divām spāru sugām - *A.parthenope* un *S.fonscolumbii*, konstatēta strauja izplatības un skaita plielināšanās Latvijā.

Analizējot blakus teritoriju (kaimiņvalstu) faunu var prognozēt Latvijas spāru faunas izmaiņas. Pavisam Latvijai pieguļošajās teritorijās atzīmētas 11 spāru sugas, kas nav sastopamas Latvijā. Vēl divām sugām konstatēta aktīva sugu izplatība Z virzienā (Dijkstra 2006; Termaat et al. 2010). Tātad kopā 13 sugas. Tomēr *S.ericum* un *S.meridionale* atrašana Latvijā ir maz ticama.

Literatūra

Dijkstra K.-D. 2006. Field Guide to the Dragonflies of Britain and Europe. British Wildlife Publishing, Dorset, 320 pp.

Kalniņš M. 2009. Lesser Emperor *Anax parthenope* Selys, 1839 (Odonata: Aeshnidae) – a new dragonfly species in Latvia. – *Latvijas Entomologs*, 47: 16-20.

Termaat T., Kalkman V.J., Bouwman H.J. 2010. Change in the range of dragonflies in the Netherlands and the possible role of temperature change. in: Ott J. (Ed) (2010) Monitoring Climatic Change With Dragonflies. *BioRisk* 5: 155-173.